

פרשת שלח - חטא המרגלים

בקשה לפרטים שאינם קשורים ללחימה (השמנה היא אם רזה - והתחזקתם ולקחתם מפרי הארץ).	בקשה לבירור צבאי - 'לכו וראו את הארץ ואת יריחו'.
לשון 'לתור'	לשון 'ריגול'.

1. שלח לך - (במדבר רבה סוטה לו) לדעתך אני איני מצוה לך אם תרצה שלח לפי שבאו ישראל ואמרו (דברים א) נשלחה אנשים לפנינו כמה שנאמר (שם) ותקרבון אלי כלכם וגוי ומשה נמלך בשכינה אמר אני אמרתי להם שהיא טובה שניא' (שמות ג) אעלה אתכם מעני מצרים וגוי חיהם שאני נותן להם מקום לטעות בדברי המרגלים למען לא יירשוה (רש"י במדבר יג,ב)

4. השוואה לתחילת המפקד במדבר :

תחילת המפקד במדבר	הציווי על המרגלים בשלח
וַיִּדְבֹר ד' אֶל מֹשֶׁה...לְאמֹר :	וַיִּדְבֹר ד' אֶל מֹשֶׁה לְאמֹר
שָׂאוּ אֶת רֹאשׁ כָּל עֲדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְמִשְׁפְּחֹתָם לְבֵית אֲבֹתָם בְּמִסְפַּר שְׁמוֹת כָּל זָכָר לְגִלְגֻלְתָּם	שְׁלַח לְךָ אַנְשִׁים וַיִּתְּרוּ אֶת אֶרֶץ כְּנָעַן אֲשֶׁר אֲנִי נֹתֵן לְבְנֵי יִשְׂרָאֵל
וְאִתְּכֶם יִהְיוּ אִישׁ אִישׁ לְמִטָּה אִישׁ רֹאשׁ לְבֵית אֲבֹתָיו הוּא	אִישׁ אֶחָד אִישׁ אֶחָד לְמִטָּה אֲבֹתָיו תִּשְׁלְחוּ כָל נְשִׂיא בְּהֵם
וְאֵלֶּה שְׁמוֹת הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר יַעֲמְדוּ אִתְּכֶם...	וְאֵלֶּה שְׁמוֹתָם...
אֵלֶּה קְרוּאֵי הָעֵדָה נְשִׂאֵי מִטּוֹת אֲבוֹתָם רְאשֵׁי אֲלֵפֵי יִשְׂרָאֵל הֵם :	אֵלֶּה שְׁמוֹת הָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר שְׁלַח מֹשֶׁה לְתוֹר אֶת הָאֶרֶץ

2. אבל ישוב הענין בזה, כי ישראל אמרו כדרך כל הבאים להלחם בארץ נכריה ששולחים לפניהם אנשים לדעת הדרכים ומבוא הערים ובשובם ילכו התרים בראש הצבא להורות לפניהם הדרכים... ושיתנו להם עצה באיזו עיר ילחמו ותחלה ומאיזה צד יהיה נוח לכבוש את הארץ... וכן עשה עוד משה עצמו שנאמר (להלן כא לב) וישלח משה לרגל את יעזר, וכן ביהושע בן נון (יהושע ב א) שנים אנשים מרגלים, ועל כן היה טוב בעיני משה כי הכתוב לא יסמוך בכל מעשיו על הנס, אבל יצוה בנלחמים להחליץ ולהשמר ולארום... ונתן לו השם רשות ואמר לו שלח לך אנשים ויתורו את ארץ כנען, וידעוה ויגידו לכם ועל פיהם תתיעצו בענין הכבוש (רמב"ן יג,ב)

3. ההשוואה למרגלי יהושע :

מרגלי משה (במדבר יג')	מרגלי יהושע (יהושע ב')
שנים עשר מרגלים	שני מרגלים
איש אחד, איש אחד... כל נשיא בהם... ראשי בני ישראל המה (יג,ב-ד)	שנים אנשים מרגלים (יהושע ב,א)
פומביות השילוח - וישיבו אותם דבר ואת כל העדה (יג,כו)	מרגלי חרש - ויספרו לו את כל המצאות אותם' (ב,כג)
סיור גלוי - אשכול הענבים (יג,כג)	סיור סמוי - הסתתרות ממלך יריחו וחיליו.

5. ויראיתם את הארץ מה הוא ואת העם הישב עליה והחזק הוא הרפה המעט הוא אם רב: ומה הארץ אשר הוא יושב בה הטובה הוא אם רעה ומה הערים אשר הוא יושב בה הנה המבצרים אם במבצרים: ומה הארץ השמנה הוא אם רזה היש בה עץ אם אין והתחזקתם ולקחתם מפרי הארץ והימים ימי בכורי ענבים:

6. הטובה היא אם רעה - אם מלאה תבואות הרבה וימצאו בה כל טוב למלחמותם ולא יצטרכו להקדים להם צדה כל כך לעת מלחמה מקודם (רשב"ם יג,ט)

7. ויספרו לו - למשה שהוא העיקר (ראב"ע יג, כז)

8. זבת חלב ודבש היא - (במדרש רבה) כל דבר שקר שאין אומרים בו קצת אמת בתחלתו אין מתקיים בסופו (רש"י יג, כז)

9. אבל רשעים במילת אפס, שהיא מורה על דבר אפס ונמנע מן האדם שאי אפשר בשום עניין...הגידו שליחותם ויניאו לב העם ברמוז, מפני מוראם ממשה ואהרן (רמב"ן יג, כב)

10. ובזה הדבר הגדילו רשע ואשמה רבה, שהוציאו עצמם מכלל מרגלים ונכנסו בעצת יועצים (ר' יצחק עראמה, עקידת יצחק שער שבעים ושבעה)

11. ויבא עד חברון - (סוטה לד) כלב לבדו הלך שם ונשתטח על קברי אבות שלא יהא ניסת לחבריו להיות בעצתם וכן הוא אומר (דברים א) ולו אתן את הארץ אשר דרך בה וכתוב (שופטים א) ויתנו לכלב את חברון (רש"י יג, כב)

12. ויהושע וגו' מן התרים את הארץ הוצרך לומר שהיו מן התרים, לתת טעם לקריעת בגדיהם, כי האומר מי אתם יהושע וכלב לעשות מעשה זה מה שלא עשו כל גדולי ישראל, ואמר הטעם כי לא היה לצד שהחשיבו עצמן יותר מכל גדולי ישראל, אלא לצד היותם מן התרים שתרו אותה וראו מעלתה ועשו ההרגשה (אור החיים יד, ו)

13. ועבדי כלב לא הזכיר יהושע, כי פירש לכלב שכרו שיוריש הארץ אשר בא שמה ושכר יהושע אינו ראוי לפרשו עתה שיהיה הוא במקום משה (רמב"ן יד, כד)

14. ובעבור כי משה ואהרן נפלו על פניהם לפני כל קהל עדת בני ישראל (לעיל פסוק ה) להתחנן לו, היה הדבור כאן גם לאהרן והצואה למשה "אמר אלהים" (פסוק כח), כי הוא העיקר בנבואה (רמב"ן יד, כו)

משימת הריגול	תוכן השליחות	היחס לארץ	מי השולח	העם	מול המרגלים	העונש למרגלים	העונש לעם
משימת הבחירה (לתור)	טיב הארץ והבאת פירותיה	הארץ טובה (תלונה)	משה ואהרון	מול 'עדת בני ישראל'	יהושע וכלב	עונש ל'אנשים' – לא יבואו אל הארץ	ה"א לכילוי העם
(כז) <u>ויספרו לו</u>	<p>ויאמרו באנו אל הארץ אשר שלחתנו וגם זבת חלב ודבש הוא וזה פריה: (כח) אפס כי עז העם הישב בארץ והערים בצורות גדלת מאד וגם ילדי הענק ראינו שם: (כט) עמלק יושב בארץ הנגב והחתי והיבויסי והאמרי יושב בהר והפנעני יושב על הים ועל יד הירדן:</p>			(ל) ויחס <u>כלב</u> את <u>העם אל משה</u> ויאמר עלה נעלה ונרשנו אתה כי יכול נוכל לה:	(לא) <u>והאנשים</u> אשר עלו עמו אמרו לא נוכל לעלות אל העם כי חזק הוא ממנו:	(יא) <u>ויאמר ד' אל משה</u> עד אנה תנאצני <u>העם הזה</u> ועד אנה לא יאמינו בי בכל האתות אשר עשיתי בקרבם: (יב) אכנו בדבר ואורשנו ואעשה אתך לגוי גדול ועצום ממנו: (יג) ויאמר משה אל ד' ושמעו מצרים כי העלית בכחך את העם הזה מקרבם... (כ) ויאמר ד' סלקתי כדברך: (כא) ואולם חי אני וימלא כבוד ד' את כל הארץ: (כב) <u>כי כל האנשים</u> הראים את כבדי ואת אותתי אשר עשיתי במצרים ובמדבר וינסו אתי זה עשר פעמים ולא שמעו בקולי: (כג) אם יראו את הארץ אשר נשבעתי לאבותם וכל מנאצי לא יראוה: (כד) <u>ועבדי כלב</u> עקב היתה רוח אחרת עמו וימלא אחריו והביאתנו אל הארץ אשר בא שמה וזרעו יורשנה: (כה) <u>והעמלקי</u> והפנעני יושב בעמק מחר פנו וסעו לכם המדבר דרך ים סוף:	

<p>(כו) וַיְדַבֵּר ד' אֶל מֹשֶׁה וְאֵל אַהֲרֹן לֵאמֹר: (כז) עַד מִתִּי לַעֲדָה הַרְעָה הַזֹּאת אֲשֶׁר הִמָּה מַלְיָנִים עָלַי אֵת תַּלְלוֹת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר הִמָּה מַלְיָנִים עָלַי שְׁמַעֲתֵי: (כח) אָמַר אֱלֹהִים חִי אֲנִי נֹאֵם ד' אִם לֹא כִּפְאֲשֶׁר דִּבַּרְתֶּם בְּאֲזְנֵי כּוֹ אֲעִשֶׂה לָכֶם: (כט) בַּמִּדְבָּר הַזֶּה יִפְלוּ פְגָרֵיכֶם וְכָל פְּקֻדֵיכֶם לְכָל מִסְפָּרְכֶם מִבְּנֵי עֲשָׂרִים שָׁנָה וְמַעְלָה אֲשֶׁר הִלִּינְתֶם עָלַי: (ל) אִם אֲתֶם תִּבְאוּ אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁאַתִּי אֵת יְדֵי לְשַׁכֵּן אֲתֶכֶם בָּהּ כִּי אִם כָּלֵב בֵּן יִפְנֶה וַיהוֹשֻׁעַ בֵּן נוּן: (לא) וְטַפְכֶם אֲשֶׁר אֲמַרְתֶּם לְבֹז יִהְיֶה וְהִבִּיאֲתִי אֲתֶם וְנִדְעוּ אֵת הָאָרֶץ אֲשֶׁר מֵאַסְתֶּם בָּהּ: (לב) וּפְגָרֵיכֶם אֲתֶם יִפְלוּ בַּמִּדְבָּר הַזֶּה: (לג) וּבְנֵיכֶם יִהְיוּ רַעִים בַּמִּדְבָּר אַרְבָּעִים שָׁנָה וְנִשְׁאוּ אֵת זְנוּתֵיכֶם עַד תֵּם פְּגָרֵיכֶם בַּמִּדְבָּר: (לד) בְּמִסְפַּר הַיָּמִים אֲשֶׁר תָּרַתֶם אֵת הָאָרֶץ אַרְבָּעִים יוֹם יוֹם לְשָׁנָה יוֹם לְשָׁנָה תִּשְׁאוּ אֵת עֲוֹנוֹתֵיכֶם אַרְבָּעִים שָׁנָה וַיִּדְעֶתֶם אֵת תְּנוּאַתִּי: (לה) אֲנִי ד' דִּבַּרְתִּי אִם לֹא זֹאת אֲעִשֶׂה לְכָל הָעֵדָה הַרְעָה הַזֹּאת הַנוֹעֲדִים עָלַי בַּמִּדְבָּר הַזֶּה יִתְמוּ וְשָׁם יָמֹתוּ: (לו) וְהָאֲנָשִׁים אֲשֶׁר שָׁלַח מֹשֶׁה לְתוֹר אֵת הָאָרֶץ וַיָּשִׁבוּ וַיַּלְלִנוּ עָלֵינוּ אֵת כָּל הָעֵדָה לְהוֹצִיא דָבָה עַל הָאָרֶץ: (לז) וַיִּמְתּוּ הָאֲנָשִׁים מוֹצְאֵי דַבַּת הָאָרֶץ רָעָה בַּמִּגְפָּה לִפְנֵי ד': (לח) וַיהוֹשֻׁעַ בֵּן נוּן וְכָלֵב בֵּן יִפְנֶה חָיו מִן הָאֲנָשִׁים הַהֵם הַהֲלֹכִים לְתוֹר אֵת הָאָרֶץ: (לט) וַיְדַבֵּר מֹשֶׁה אֵת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֶל כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּתְאַבְּלוּ הָעָם מְאֹד:</p>	<p>(י) וַיֹּאמְרוּ כָּל הָעֵדָה לְרֹגֹם אֹתְכֶם בְּאֲבָנִים</p>	<p>(ו) וַיהוֹשֻׁעַ בֵּן נוּן וְכָלֵב בֵּן יִפְנֶה מִן הַתָּרִים אֵת הָאָרֶץ קָרְעוּ בְּגָדֵיהֶם: (ז) וַיֹּאמְרוּ אֶל כָּל עֵדָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר הָאָרֶץ אֲשֶׁר עֵבַרְנוּ בָּהּ לְתוֹר אֲתֶם טוֹבָה הָאָרֶץ מְאֹד מְאֹד: (ח) אִם חִפְצְךָ בְּנֵי ד' וְהִבִּיא אֲתָנוּ אֶל הָאָרֶץ הַזֹּאת וַיִּתְּנָה לָנוּ אָרֶץ אֲשֶׁר הוּא זָבַת חֶלֶב וַיְדַבֵּשׁ: (ט) אַךְ בְּדִי אֵל תִּמְרְדוּ וְאֲתֶם אֵל תִּירְאוּ אֵת עַם הָאָרֶץ כִּי לַחֲמֹנוּ הֵם סָר צַלְמֵם מֵעַלֵיהֶם וְד' אֲתָנוּ אֵל תִּירָאֵם:</p>	<p>(א) וַתִּשָּׂא כָּל הָעֵדָה וַיִּתְּנוּ אֵת קוֹלָם וַיִּבְכּוּ הָעָם בַּלַּיְלָה הַהוּא: (ב) וַיִּלְלוּ עַל מֹשֶׁה וְעַל אַהֲרֹן כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמְרוּ אֱלֹהִים כָּל הָעֵדָה לוֹ מִתְּנוּ בְּאָרֶץ מִצְרַיִם אוֹ בַּמִּדְבָּר הַזֶּה לוֹ מִתְּנוּ: (ג) וְלָמָּה ד' מִבִּיא אֲתָנוּ אֶל הָאָרֶץ הַזֹּאת לְנַפֵּל בְּחַרְבַּב נְשִׁינוּ וְטַפְנוּ יִהְיוּ לְבֹז הַלֹּוא טוֹב לָנוּ שׁוֹב מִצְרָיִמָּה: (ד) וַיֹּאמְרוּ אִישׁ אֶל אַחִיו נִתְּנָה רֹאשׁ וְנִשׁוּבָה מִצְרָיִמָּה: (ה) וַיִּפֹּל מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן עַל פְּנֵיהֶם לִפְנֵי כָּל קְהַל עֵדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וַיִּכְבֹּד ד' נְרָאָה בְּאַהֲל מוֹעֵד אֶל כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל:</p>	<p>(לב) וַיִּצְיֵאוּ דַבַּת הָאָרֶץ אֲשֶׁר תָּרִו אֲתֶם אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר הָאָרֶץ אֲשֶׁר עֵבַרְנוּ בָּהּ לְתוֹר אֲתֶם אֲרָץ אֲכָלֶת יוֹשְׁבֶיהָ הוּא וְכָל הָעָם אֲשֶׁר רָאִינוּ בְּתוֹכָהּ אֲנָשִׁי מִדּוֹת: (לג) וְשָׁם רָאִינוּ אֵת הַנְּפִילִים בְּנֵי עֲנָק מִן הַנְּפִילִים וְנָהִי בְּעֵינֵינוּ כַּחֲגָבִים וְכוּ הִיֵּינוּ בְּעֵינֵיהֶם:</p>	<p>(כו) וַיִּלְכוּ וַיָּבֵאוּ אֶל מֹשֶׁה וְאֵל אַהֲרֹן וְאֵל כָּל עֵדַת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶל מִדְבַּר פָּאֲרֹן קְדֻשָּׁה וַיִּשְׁיִבוּ אֲתֶם דִּבַּר נְאֻת כָּל הָעֵדָה וַיִּרְאוּ אֵת פְּרִי הָאָרֶץ:</p>
--	--	---	--	---	---